

Bemutatkozik

A Magyar Kábel Művek Szegedi Gyára

A nehézipar szegedi honfoglalásának első fejskéje volt a Magyar Kábel Művek itteni gyára, amely 1959-ben iratkozott fel az ipartörténet helyi lapjaira. Nem csöp-pent komfortos körülményekbe: egy régi, öreg laktanya falai között kapott otthont. Istállókból kellett üzemszéket kialakítani, tehát nem a korszerűség jegyében indult a munka. Még jó tíz esztendő kellett ahhoz, hogy a Magyar Kábel Művek egyik legmodernebb üzemévé serkenjen a szegedi gyár, elsősorban a hatalmas új üzemcsarnok megépítésével, ahol a munkafolyamatok technológiai sorrendje természetesen következik, s ahol az iparág legmodernebb gépeit lehetett elhelyezni.

Hazai és külföldi elismerés

Voltaképpen ezeknek az előfeltételeknek a tudatos megteremtése avatta a szegedi kábelüzemet itthon és külföldön egyaránt jól ismert és elismert vállalattá, a műanyag szigetelésű vezeték és kábel hazai letéteményesévé. Hiszen az első önálló termék típusa volt a szegedi üzemnek a réz- és az alumínium vezetőjű, egyrétegű, PVC-szigetelésű, 1 kV-os vezetékcsalád, s ma is vezérgyártmányai közé tartozik. A szegedi kábelgyár termékei közé sorolták az egyrétegű, hajlékony vezető típust is, 0,5—240 mm² keresztmetszettel. S hogy a kezdetből mi fejlődött ki, azt jól illusztrálja ennek a két termékcsaládnak a mai termelési skálája is, hiszen az előzőknek 1,5—120 mm²-ig, az utóbbiaknak 0,039 mm²-től 240 mm²-ig terjed a keresztmetszet-változata. A hajlékony vezetékcsalád ezenfelül a legkülönbözőbb minőségi követelményeknek is megfelel, hiszen különböző alkalmazási körülményekre készül, hő- és hidegálló változatban is, színben pedig nyolc variánst rendelhetnek az üzletfelek.

Már a kezdet kezdetén jegyezték a terméklistán a korszerű építkezéshez szükséges, falba vakolható, kettős szigetelésű, 1 kV-os vezetőket is, amely lakások, intézmények világítási hálózatának gyors és könnyű szerelését teszi lehetővé. Ebből egy-, két- és háromrétegű változat készül a szegedi kábelgyárban, 1,5—6 mm² keresztmetszethatárok között, tömör alumínium vezetővel. De a fejlődés további igényekkel lépett fel. A nagyüzemi lakásépítés, a házigyári technológia ismét új vezetőtípust követelt. Ez az igény szülte a falra, panelre ragasztható 1 kV-os vezetékcsaládot. A szerelés technológiájában óriási változást idézett elő ez a vezetékfajta — így minden túlzás nélkül igaz, hogy a magyar kábelipar is tevékenyen csatlakozott a hazai lakásépítési program megvalósításához.

Gazdag terméklista

A gazdag terméklistát felsorolni hosszadalmas lenne, ezért a mostani bemutatkozó ismertetésben inkább csak a lakosság körében ismert, vagy nemzetközileg bevált és kapós vezetékknél időzünk. Közöttük említésre méltó a mozgatható

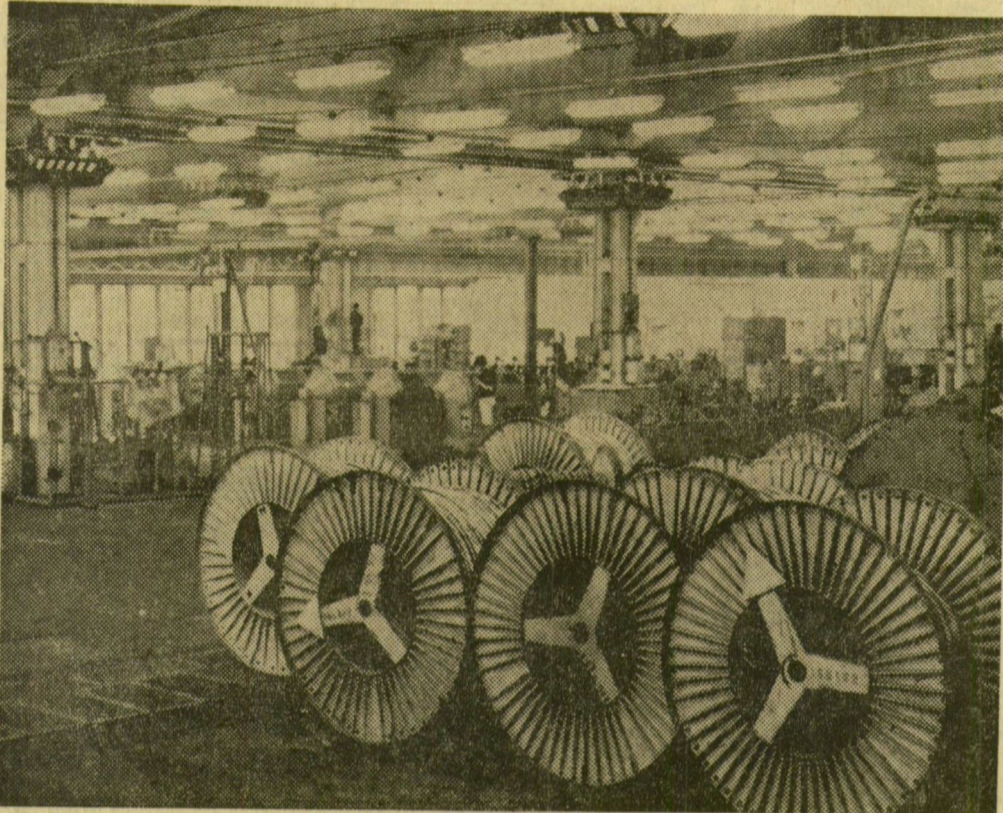
villamos készülékek hálózati csatlakozására gyártott vezeték teljes szegedi újjászületése. Ezek a vezeték korábban gumiszigeteléssel készültek — a szegedi kábelgyár a számos tekintetben kedvezőbb tulajdonságú PVC-szigeteléssel minőségileg jobb, és esztétikailag mutatósabb változatot dolgozott ki. A televízió, a családok mindennapi szórakoztató eszköze mit sem érne szalagvezeték nélkül. És ezekkel a vezetékkel szemben nagyon szigorúak a minőségi követelmények. Hogy jó képet kapjunk a tévékészüléken, ahhoz a kábelüzemnek szigorúan vigyázni kell, mindenekelőtt a hullámmellenállás értékére. Sikertelenül megpróbálták az igényes követelményeknek — s erre ismét értékes bizonyítéka van a szegedi kábelgyárnak: a rendelések mennyisége évről évre nő.

Mindennapos munkaeszköz a telefon. A távbeszélő-technikában alkalmazott vezeték néhány jellegzetes típusán ugyan csak a szegedi kábelgyár névjegye van. Budapestről „örökölte” a szegedi gyár ezt a termelési feladatot. Még nem is olyan régen szövött kivitelű telefonzsinórok voltak divatban, ezeknek külső burkolata pamutecérna szövésével készült. A szövés a növekvő igények kielégítésének legyőzhetetlen akadálya volt — így forradalmi változást jelentett a műanyag alkalmazása. A Magyar Kábel Művek műszaki főosztályának segítő részvételével oldották meg a gondot. Igen tetszetős, exportképes, rugózó kézibeszélő-zsinór lett az eredmény, és egyszerűbb gyártási eljárással előállítható készülékzsinór. Mivel gyakori használatnak van kitéve a kézibeszélő zsinórja, kiváló tulajdonságú PVC-bevonatot kapott, s kitűnően visel 1 millió hajtogatást is a minőségi próbákon. Spirális formáját különleges hőkezelés hatására állandóan megtartja, s jól viseli a nagy hőmérséklet-ingadozásokat is.

A kábel nagy családjából Szeged kapta az erősáramú kábel gyártásának bizonyos csoportjára is a kísérletezés és a gyártás jogát és köteleességét. Ebben a csoportban a jelzőkábel volt az első megbízatása a szegedi gyárnak. Eleinte csak kisebb érszámmal próbálkoztak — ma viszont már 2—48-ig terjed a rézvezetőjű jelzőkábel érszáma, a keresztmetszet pedig 0,75 és 4 mm² között mozog. Ezek a kábel pánccélozott kivitelben is készülnek. Mivel a gyárnak nagy megrendelése voltak és vannak erre a kábel típusra, a gyártási folyamatot meg kellett gyorsítani. Művelet-összevonással érték ezt el: PVC-fóliaövszigetelést alkalmaztak a PVC-kitöltőréteg helyett; s egy műveletet így megspóroltak. A módszer alkalmas a pánccélozott jelzőkábel gyártásához is — így amikor időt nyertek, a növekvő megrendelések kielégítésének gondját is megoldották. Jelzőkábelből legjelentősebb az üzem exportja is.

Exportra és import helyett

Exportra dolgozni tisztesség — importot pótolni nagy népgazdasági haszon. A híradástechnikában nélkülözhetetlen, úgynevezett switchkábel korábban hazánk az NSZK-ból vásárolta, Magyarországon egyetlen kábelüzem sem foglalkozott a gyártásával. Szegeden a gyengeáramú kábelgyártás fő profiljává vált az érpárok és érhármasokból felépített, ónozott vagy

ónoztalan rézvezetőjű, 10—104 érszámú switchkábel. A jugoszláv ELKA-céggel kötött kooperációs szerződés további lendületet adott ennek a terméktípusnak. A szakmabeliek úgy emlegették ezt a kábel-fajtát, mint a hírközlőkábelék reprezentánsát.

A szegedi kábelüzem ilyen hatalmas feladatok és vállalkozások közepette oldotta meg saját fejlesztési programját. Az építkezésekkel párhuzamosan kellett gondoskodni a gépek áttelepítéséről és munkába állításáról, hiszen az új csarnok csak pár éve üzemel. Azóta viszont az üzem kapacitása megsokszorozódott. Mindenekelőtt a tömlőzőkapacitás ugrott meg, amihez saját tervezésű és kivitelezésű extruderek is hozzájárultak. A gyár műszaki kollektívája készítette az úgynevezett kétcsigás extrudert is, amely az erősáramú vezeték színézési eljárását teszi termelékennyé. A kétszínű vezetékgyártás technológiai korszerűsítése a gyár exportképességét is nagyban növelte.

Az ipar igénye szerint

A Magyar Kábel Művek állandóan figyelemmel kíséri az iparágak igényeit. Így alakította ki gyártmányai sorában a PVC-szigetelésű kapcsolóhuzalt, a PVC-szigetelésű és -köpenyű felvonóvezeték modern variánsait, s az új geofonvezeték. De teljesen új terméke a szegedi kábelgyárnak az úgynevezett önhordó leágazóvezeték. Alighogy megindult a gyártása, azonnal 500 000 méterre kapott rendelést az üzem.

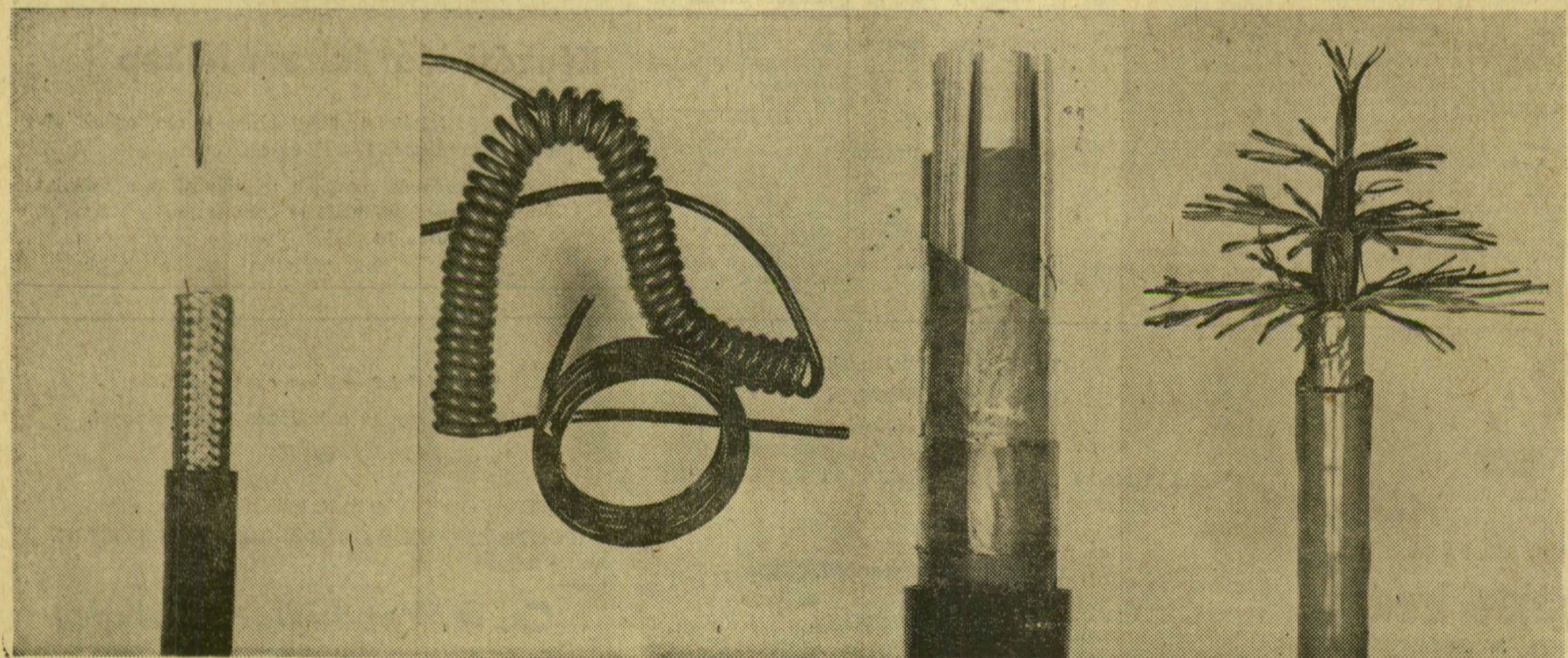
1970—71-ben ismét új gyártmánycsoportra kapott megbízást a szegedi kábelüzem — a szükséges gépekkel együtt Szegedre adta a Magyar Kábel Művek az al-fólia árnyékolású, a fonott árnyékolású, a szövött árnyékolású vezeték gyártási feladatát, továbbá egyéb gyenge- és erős-

áramú vezeték és kábel termelési kötelezettségét. Az eredmény: némelyikből már egy év múltán külföldi megrendelésre is készítettek Szegeden. A fejlett iparú Svédország például 25 és 50 mm² keresztmetszetű, tömörített vezetőszerkezetű, időjárásálló, polietilénrel szigetelt vezetőket rendelt.

A szegedi kábelüzem nagyarányú fejlődését mi sem jellemzi jobban, mint hogy 12 év alatt a készáru-termelés a kezdetinek negyvenszeresére emelkedett, miközben a létszám emelkedése csak nyolcszoros. A termelékenység növekedése tölti ki a viszonyítási alapok óriási különbözőségét. És tetten érhető az is ebben a folyamatban, hogy 12 év alatt a Magyar Kábel Művek szegedi gyára tisztán műanyag bázisú vezeték- és kábelgyárrá fejlődött.

A metró rendelésére

Végül a bemutatkozáshoz még egy epizódot hadd említsünk meg. A budapesti metróra az egész nemzet büszke — hadd tegyük hozzá: a Magyar Kábel Műveket itt is hozzák a szállítók sorában. A metró igényeinek kielégítésére készült például a sugárzókábel, ennek az óriási munkát és anyagi ráfordítást igénylő létesítménynek kicsiny, de fontos eleme. Feladata a központi irányító szolgálat és a forgalomban levő szerelvények közötti rádióösszeköttetés biztosítása. A teljesen leárnyékolott, körülbelül 5 méter átmérőjű vasbeton alagútban ugyanis a rádióhullámok csak így, a mennyezeten elhelyezett kábel segítségével tudnak terjedni. 1972 márciusában voltak az első kísérletek itt, a szegedi gyárban. A kísérleti gyártás tapasztalataival, módosított technológiával májusban gyártották le a szükséges mennyiséget. A kész kábelt azonnal átadták a metró részére. Az azóta már üzembe helyezett kábelről az üzemeltetőnek kedvező tapasztalatai vannak. (x)

Képeinken:

A Magyar Kábel Művek szegedi gyárának nagycsarnoka (fent). — Néhány ismert szegedi termék (lent, balról jobbra): RK-típusú kábel; rugózó kézibeszélő-zsinór telefonkészülékekhez; osztott nullvezetőjű, alumínium vezetőjű, PVC-szigetelésű és -köpenyű kábel; switchkábel.